

Nuo klausimo iki atradimo: aktyvaus mokymosi strategijos šiuolaikinėje pamokoje

Pranešimą parengė :

technologijų, vyr.dailės mokytoja Inga Kūlokienė

2026

Nuo klausimo iki atradimo: aktyvaus mokymosi strategijos šiuolaikinėje pamokoje

Šiandien noriu pakviesti jus trumpai kelionei – nuo klausimo iki atradimo. Nuo paprasto „kodėl?“ iki mokinio akyse užsidegančios supratimo šviesos. Šiuolaikinėje pamokoje būtent ši kelionė tampa svarbiausia.

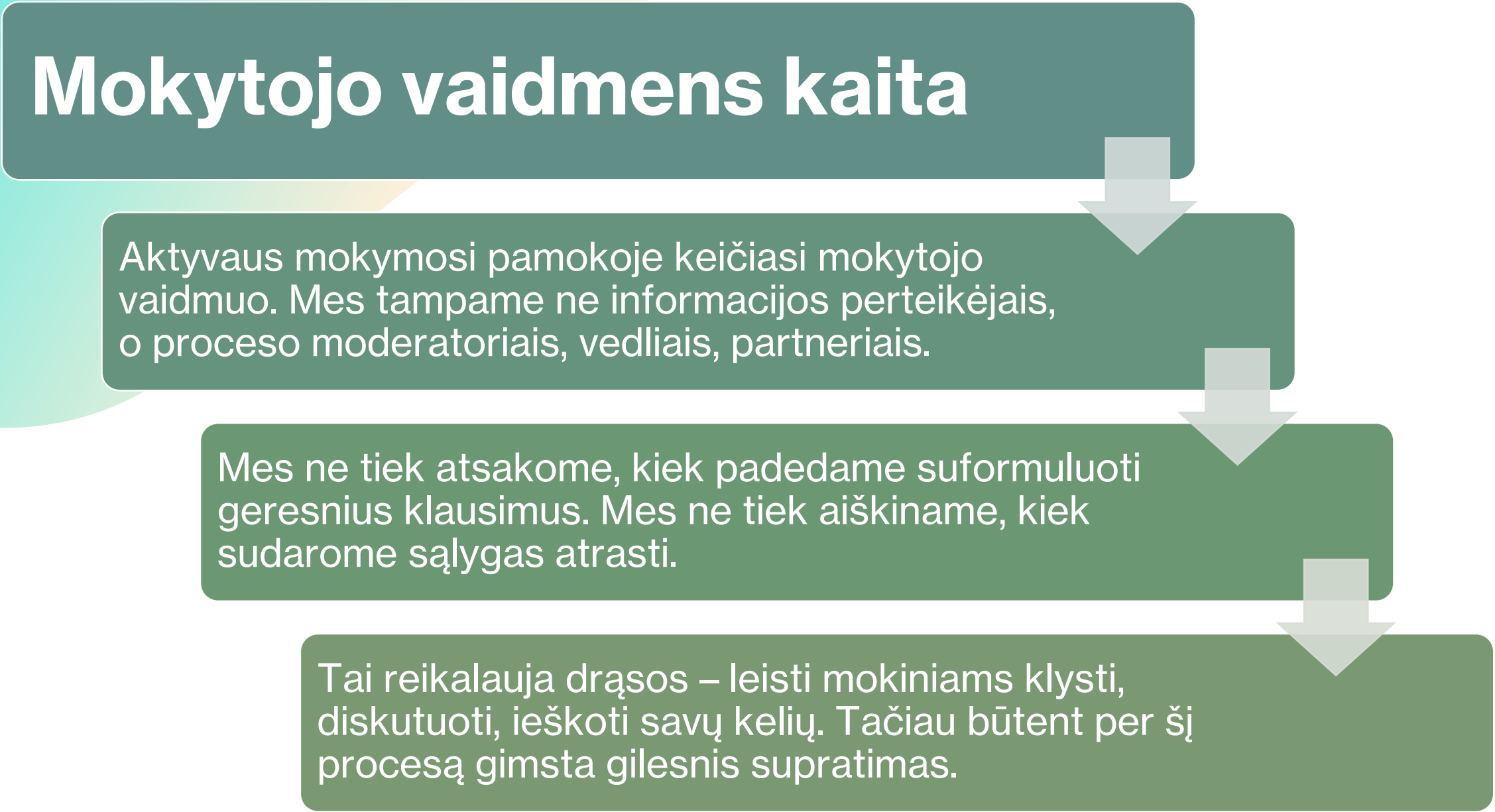

Gyvename laikotarpiu, kai informacija yra lengvai pasiekama. Mokiniai gali per kelias sekundes rasti atsakymą internete. Tačiau ar jie geba kelti klausimus? Ar geba atsakymą suprasti, analizuoti, pritaikyti? Būtent čia prasideda aktyvus mokymasis.

• Kodėl klausimas yra pradžia?

- Tradicinėje pamokoje dažnai pirmiausia pateikiame informaciją, o tik vėliau – klausimus. Tačiau šiuolaikinėje ugdymo paradigmoje vis dažniau keliaujame atvirkštine kryptimi – pradedame nuo klausimo.
- Klausimas pažadina smalsumą. Jis sukuria pažintinę įtampą. Jis verčia mąstyti.
- Pavyzdžiui, vietoj to, kad pristatytume naują temą apie ląstelės sandarą, galime pradėti nuo klausimo: „Kaip gali būti, kad tokia maža struktūra užtikrina viso organizmo gyvybę?“
- Toks klausimas atveria erdvę tyrinėjimui. Mokinys tampa ne pasyviu klausytoju, o ieškotoju.

Mokytojo vaidmens kaita

Aktyvaus mokymosi pamokoje keičiasi mokytojo vaidmuo. Mes tampame ne informacijos perteikėjais, o proceso moderatoriais, vedliais, partneriais.

Mes ne tiek atsakome, kiek padedame suformuluoti geresnius klausimus. Mes ne tiek aiškiname, kiek sudarome sąlygas atrasti.

Tai reikalauja drąsos – leisti mokiniams klysti, diskutuoti, ieškoti savų kelių. Tačiau būtent per šį procesą gimsta gilesnis supratimas.

Aktyvaus mokymosi strategijos

Leiskite trumpai aptarti keletą strategijų, kurios padeda kelionėje nuo klausimo iki atradimo.

1. Probleminis mokymas

Pamoka pradedama realia problema arba situacija. Mokiniai analizuoja, kelia hipotezes, siūlo sprendimus. Problema tampa varikliu, kuris skatina mokymąsi.

Svarbiausia – problema turi būti prasminga ir susijusi su mokinių patirtimi.

2. Tyrinėjimu grįstas mokymas

Mokiniai patys formuluoja klausimus, planuoja tyrimą, renka duomenis, daro išvadas. Tokiu būdu jie mokosi ne tik turinio, bet ir mąstymo proceso.

Tai ypač svarbu ugdant kritinį mąstymą ir gebėjimą atsirinkti informaciją.

3. Bendradarbiavimas ir diskusija

Darbas grupėse, struktūruotos diskusijos, debatų metodai leidžia mokiniams išgirsti skirtingas nuomones, argumentuoti, mokytis vieniems iš kitų.

Dažnai būtent pokalbyje gimsta giliausi atradimai.

4. Refleksija

Be refleksijos atradimas lieka nepilnas. Skirdami laiko apmąstyti, ką ir kaip išmokome, padedame mokiniams įsisąmoninti savo pažangą.

Refleksija gali būti trumpa – vienas klausimas pamokos pabaigoje: „Kas šiandien buvo netikėta?“ arba „Koks klausimas man dar liko?“

Kodėl tai veikia?

Aktyvus mokymasis remiasi tuo, kad žmogus geriausiai mokosi veikdamas. Kai mokinys pats analizuoja, kuria, diskutuoja, jis tampa savo mokymosi proceso dalyviu.

Tyrimai rodo, kad įsitraukimas didina motyvaciją, gerina ilgalaikį žinių išlaikymą ir skatina aukštesnio lygmens mąstymą.

Tačiau svarbiausia – keičiasi mokinio santykis su mokymusi. Mokymasis tampa ne pareiga, o tyrinėjimo procesu.

A group of five children, three boys and two girls, are gathered around a large white rectangular board. They are all looking down at the board with interest. The children are dressed in casual clothing like sweaters and jeans. The background is a plain, light-colored wall.

Iššūkiai ir realybė

Žinoma, aktyvus mokymasis kelia iššūkių. Tai reikalauja daugiau planavimo, lankstumo, kartais – daugiau laiko. Ne visada pavyksta iš karto. Ne visada visi mokiniai noriai įsitraukia.

Tačiau net ir nedideli pokyčiai – vienas prasmingas klausimas pamokos pradžioje, viena diskusija, viena refleksijos minutė – jau kuria kitokią mokymosi kultūrą.

Svarbu ne revoliucija, o nuosekli evoliucija.

Nuo klausimo iki atradimo – tai kelias

Baigdama noriu pabrėžti, kad kelionė nuo klausimo iki atradimo nėra tik metodika. Tai požiūris.

Tai tikėjimas, kad mokinys gali mąstyti. Tai pasitikėjimas, kad jis geba atrasti. Tai sąmoningas pasirinkimas kurti pamoką, kurioje svarbus ne tik atsakymas, bet ir kelias iki jo.

Galbūt svarbiausias klausimas, kurį galime sau užduoti kaip mokytojai, yra šis:

Ar mano pamokoje mokiniai turi galimybę klausti?

Jei atsakymas – taip, tuomet jau esame kelyje į atradimą.

Ačiū už dėmesį.

